

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Magdaleny Ježkové a soudců JUDr. Jany Kábrtové a Mgr. Tomáše Blažka ve věci

žalobce: **J. Š.**
zastoupený advokátem Mgr. Václavem Voříškem
sídlem Pod Kaštany 245/10, 160 00 Praha

proti
žalovanému: **Krajský úřad Královéhradeckého kraje**
sídlem Pivovarské náměstí 1245, 500 03 Hradec Králové

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 2. 2021, č. j. KUKHK-5461/OP/2021-5,
takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 2. 2021, č. j. KUKHK-5461/OP/2021-5, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 11 228 Kč, a to do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobce zaslal městu Jaroměř (dále též jen „povinný subjekt“) dne 20. 12. 2020 žádost o informace ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), v níž žádal o poskytnutí informací o nakládání s obecním majetkem města Jaroměř.

2. Město Jaroměř jako povinný subjekt vyhovělo žádosti o informace pouze částečně rozhodnutím ze dne 4. 1. 2021, č. j. OOVV-7589/2020-inf. PDMUJA 239/2021. Povinný subjekt žalobci neposkytl informace v rozsahu údajů o identitě smluvních stran, tedy neposkytl požadovaná jména a příjmení daných osob.
3. Proti rozhodnutí povinného subjektu žalobce podal dne 24. 1. 2021 odvolání, které žalovaný zamítl žalobou napadeným rozhodnutím jako opožděné podle § 92 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“).

II. Obsah žaloby

4. Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného včas podanou správní žalobou. Uvedl, že mu bylo dne 4. 1. 2021 dodáno do datové schránky rozhodnutí povinného subjektu. Doručeno mu bylo dne 8. 1. 2021 a poslední den odvolací lhůty tedy připadl na den 25. 1. 2021. Žalobce podal odvolání včas, protože jej podal dne 24. 1. 2021, tj. předposlední den odvolací lhůty.
5. Žalovaný se dle názoru žalobce mylně domnívá, že rozhodnutí bylo žalobci doručeno již dne 4. 1. 2021, kdy však došlo toliko k jeho dodání do datové schránky. Žalobce jako jediná osoba s právem na doručení rozhodnutí se s prvostupňovým rozhodnutím seznámil až dne 8. 1. 2021.
6. Žalobce dále sdělil, že při ústním jednání předloží další důkazní prostředky obsahující důkazy o doručování rozhodnutí povinného subjektu, pokud se mu je podaří do té doby obstarat.
7. Navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Současně navrhl, aby krajský soud uložil žalovanému povinnost k náhradě nákladů řízení.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě a replika žalobce

8. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě nejprve shrnul dosavadní průběh řízení. Ke lhůtě pro podání odvolání uvedl, že rozhodnutí povinného subjektu bylo žalobci oznámeno doručením stejnopisu prostřednictvím datové schránky dne 4. 1. 2021, kdy se do datové schránky přihlásila oprávněná osoba v souladu s ustanovením § 8 odst. 1 a 4 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (dále jen „zákon o elektronických úkonech“).
9. Skutečnost určující počátek lhůty pro podání odvolání nastala dne 4. 1. 2021 a patnáctidenní lhůta uplynula dne 19. 1. 2021. Žalovaný proto vyhodnotil odvolání podané dne 24. 1. 2021 do datové schránky jako opožděné. Vycházel ze spisových materiálů, které mu byly poskytnuty povinným subjektem. Z doručení datové zprávy rozhodnutí povinného subjektu jednoznačně vyplynulo, že předmětné rozhodnutí bylo doručeno dne 4. 1. 2021 v 16:53:58 hodin, kdy se do datové schránky přihlásila oprávněná osoba v souladu se zákonem o elektronických úkonech. Odvolání bylo potom povinnému subjektu doručeno prostřednictvím datové schránky dne 24. 1. 2021 v 9:50:50 hodin dle výpisu datové zprávy. Jiné okolnosti ohledně doručení rozhodnutí povinného subjektu ani podání odvolání nebyly ze spisových materiálů zřejmé.
10. Žalovaný konstatoval, že žalobce nepředložil žádné důkazy, ze kterých by vyplývalo, že mu rozhodnutí povinného subjektu bylo doručeno jindy než 4. 1. 2021 a tedy, že své odvolání podal v zákonem stanovené lhůtě.

11. Žalovaný požádal povinný subjekt dne 5. 5. 2021 o zaslání originálů spisových materiálů a případné vyjádření. Povinný subjekt dne 11. 5. 2021 sdělil, že rozhodnutí vyhotovil dne 4. 1. 2021, odeslal žalobci prostřednictvím datové schránky a doručil jej téhož dne, tedy 4. 1. 2021. Údaj o doručení čerpal z informačního systému datových stránek provozovaného Ministerstvem vnitra a dále doplnil, že používá spisovou službu SSL GINIS od společnosti Gordic, spol. s r. o.
12. V odvolacím řízení nevnikly dle žalovaného pochybnosti o tom, že by lhůta pro podání odvolání měla být jiná než ta, která vyplývala z doručení datové zprávy rozhodnutí povinného subjektu. Žalovaný dále uvedl, že žalobce seznámil před vydáním napadeného rozhodnutí s podkladovými materiály, na základě kterých bude rozhodovat, přičemž součástí těchto materiálů bylo i vyjádření povinného subjektu, že odvolání bylo podáno po zákonem stanovené lhůtě. Umožnil tedy žalobci, aby se k popsáním skutečnostem vyjádřil, což žalobce sice učinil, ale jeho vyjádření se vůbec nevztahovalo k posuzovaným okolnostem případu. V samotném odvolání ani ve svém vyjádření žalobce nenamítal, že by mu rozhodnutí povinného subjektu bylo doručeno později než dne 4. 1. 2021 a tedy, že jeho odvolání bylo podáno včas.
13. Žalovaný navrhuje, aby krajský soud žalobu zamítl jako nedůvodnou.
14. Žalobce ve své replíce k vyjádření žalovaného k žalobě sdělil, že pro počátek běhu odvolací lhůty je podstatné pouze skutečné datum doručení rozhodnutí prvního stupně. Pokud měl žalovaný k dispozici pouze chybnou informaci o datu doručení, nemění to nic na tom, že odvolání bylo fakticky podáno včas. Ke stejnému závěru dospěl i Krajský soud v Ústí nad Labem v rozsudku ze dne 12. 10. 2010, č. j. 15 Ca 106/2009 - 39.
15. Žalovaný také mylně vykládá obsah doručení, z níž plyne, že dne 4. 1. 2021 se přihlásila do datové schránky pouze „pověřená osoba“ a že datová zpráva nebyla označena příznakem „do vlastních rukou“, což je ovšem v rozporu se zákonem. Povinnost označit datovou zprávu příznakem „do vlastních rukou“ při doručování rozhodnutí stanoví nejen správní řád, ale rovněž zákon o elektrických úkonech. Tuto povinnost potvrzuje také judikatura Nejvyššího správního soudu (rozsudky ze dne 20. 12. 2018, č. j. 10 As 206/2018 - 42, a ze dne 21. 6. 2018, č. j. 1 As 59/2018 - 36). Žalovaný tak nemá žádný důkaz o tom, kdy se s rozhodnutím povinného subjektu žalobce seznámil. Z doručení vyplývá pouze datum přihlášení pověřené osoby.
16. Je na žalovaném, aby prokázal, že odvolání bylo podáno opožděně. Žalovaný se měl aktivně zajímat o skutečné datum doručení rozhodnutí, neboť z doručení plyne závažné pochybení povinného subjektu při doručování (neoznačení zprávy příznakem „do vlastních rukou“). Takové pochybení může vést ke stanovení chybného data doručení, protože dojde k chybnému vyznačení data doručení v doručence při každém přihlášení libovolné osoby s právem číst zprávy „neurčené do vlastních rukou“, tedy zprávy nižší důležitosti, než je rozhodnutí. Žalovaný ale nepředložil jediný důkaz o tom, kdy se žalobce měl s obsahem rozhodnutí povinného subjektu seznámit a mylně vycházel při vydání napadeného rozhodnutí z toho, že k doručení došlo již okamžikem přihlášení pověřené osoby, ačkoliv datová zpráva nebyla v rozporu se zákonem označena příznakem „do vlastních rukou“. Žalovanému tak nezbyvá, než vycházet z toho, že došlo k fikci doručení rozhodnutí, případně předložit důkaz o tom, kdy se žalobce s rozhodnutím prvního stupně fakticky seznámil.

IV. Ústní jednání

17. K ústnímu jednání konanému dne 2. 3. 2022 se žalobce nedostavil, krajský soud proto věc projednal v jeho nepřítomnosti dle § 49 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Pověřený pracovník žalovaného během jednání odkázal na vyjádření k žalobě.
18. Krajský soud provedl důkaz žalobcem předloženou listinou zachycující oprávnění pověřené osoby v datové schránce žalobce. Z této listiny vyplývají konkrétní oprávnění pověřené osoby, pana J. S.. K dotazu soudu pověřený pracovník žalovaného sdělil, že žalovanému tato okolnost byla známa až od chvíle, kdy žalobce doložil tuto skutečnost do spisu. Žalovaný vycházel z podkladů, které byly součástí spisových materiálů, a systém datových schránek bohužel nezobrazuje skutečnost, že by uživatel datové schránky měl zmocněnou osobu.

IV. Posouzení věci krajským soudem

19. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního soudního řádu správního. Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí žalovaného. Žalobu shledal důvodnou.
20. Předmětem sporu je v této věci posouzení otázky, zda žalovaný správně vyhodnotil odvolání žalobce jako opožděné. Námitky žalobce směřují proti vadám, jimiž mělo trpět doručování rozhodnutí povinného subjektu, a pro které dle žalobce počal běh lhůty pro podání odvolání jiný (pozdější) den, než který je uvedený na doručence. Žalobce se jako jediná osoba s právem na doručení rozhodnutí (oprávněná osoba) seznámil až dne 8. 1. 2021, protože dne 4. 1. 2021 se do datové schránky přihlásila pouze osoba pověřená, která však neměla udělené oprávnění ke čtení zpráv doručovaných do vlastních rukou. K zobrazení této zprávy rovněž pověřené osobě došlo z důvodu, že povinný subjekt opomenul při doručování vyznačit příznak doručení do vlastních rukou. Úkolem krajského soudu tedy bylo posoudit ve světle těchto námitek náležitosti a okolnosti doručování prvostupňového rozhodnutí žalobci.
21. Z předloženého správního spisu vyplývá, že povinný subjekt zaslal prvostupňové rozhodnutí do datové schránky žalobce dne 4. 1. 2021. Z doručanky, která je součástí rozhodnutí povinného subjektu, vyplývá, že tentýž den se do datové schránky přihlásila pověřená osoba s právem přístupu ve smyslu § 8 odst. 6 zákona o elektronických úkonech. Žalovaný tedy považoval 4. 1. 2021 za den, kdy nastala rozhodná skutečnost pro běh odvolací lhůty, jejíž konec tak připadl na 19. 1. 2021. Odvolání, které žalobce podal dne 24. 1. 2021, proto žalovaný považoval za opožděné.
22. Správní řád stanoví v § 72 odst. 1, že rozhodnutí se oznamuje účastníkům mimo jiné doručením stejnopisu do vlastních rukou, a to zásadně do datové schránky (§ 19 odst. 1, 5 správního řádu). Správní orgán má poté povinnost, je-li dokument nebo úkon určen do vlastních rukou adresáta, vyznačit tuto skutečnost v datové zprávě na základě § 19 odst. 2 zákona o elektronických úkonech. Tento závěr potvrdil rovněž Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 20. 12. 2018, č. j. 10 As 206/2018 - 42, ve kterém konstatoval následující (zvýraznění provedl krajský soud): „[s]myslem zákona o elektronických úkonech je tedy při doručování prostřednictvím datových schránek rozlišovat pouze ‚běžné‘ doručení od doručení ‚do vlastních rukou adresáta‘, bez ohledu na to, zda se jedná o písemnost, která je doručována v obálce s modrým pruhem, nebo pruhem červeným. NSS proto souhlasí se stěžovatelem, že rovněž při doručování datovou schránkou se tedy uplatní § 19 odst. 4 ve spojení s § 72 odst. 1 správního řádu v rozhodném znění, podle kterého se meritorní správní rozhodnutí doručují ‚do vlastních rukou‘. Správní orgány jsou v takovém případě povinny označit datovou zprávu příznakem ‚do vlastních rukou‘.“
23. Datem doručení se rozumí okamžik, kdy se do datové schránky přihlásí osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodané zprávě (§ 17 odst. 3 zákona o elektronických úkonech). Pokud se taková osoba nepřihlásí do datové schránky ve lhůtě 10 dnů ode dne dodání, považuje se zpráva za doručenu posledním dnem této lhůty (§ 17 odst. 4 zákona o elektronických úkonech), přičemž takové doručení má dle § 17 odst. 6 téhož zákona stejné účinky jako doručení do vlastních rukou.
24. Zákon o elektronických úkonech rozlišuje primární a sekundární oprávnění osob k přístupu do datové schránky. Primární oprávnění osob vymezuje § 8 odst. 1 až 5

tohoto zákona. Osoby vymezené v těchto odstavcích následně mohou udělit sekundární (delegované) oprávnění k přístupu do datové schránky také osobám pověřeným (§ 8 odst. 6 až 8 zákona o elektronických úkonech). Tyto osoby nicméně nezískávají automaticky oprávnění ke čtení datových zpráv určených do vlastních rukou adresáta, přístup k nim získávají dle § 8 odst. 8 zákona pouze, stanoví-li tak osoba s primárním oprávněním či administrátor: „[p]ověřená osoba je oprávněna k přístupu k dokumentům určeným do vlastních rukou adresáta pouze, stanoví-li tak osoba uvedená v odstavcích 1 až 4 nebo administrátor.“

25. Krajský soud provedl při ústním jednání důkaz listinou, která zachycuje oprávnění žalobcem pověřené osoby, pana J. S., ve smyslu § 8 odst. 6 zákona o elektronických úkonech. Ve výčtu jednotlivých oprávnění nicméně chybí oprávnění pověřené osoby ke čtení zpráv doručovaných do vlastních rukou adresáta (oprávněné osoby). Lze tedy konstatovat, že pan J. S. nebyl oprávněn ke čtení zprávy, kterou povinný subjekt žalobci doručoval prvostupňové rozhodnutí. Jestliže ustanovení § 17 odst. 3 zákona o elektronických komunikacích váže doručení zprávy na okamžik, kdy se do datové schránky přihlásí osoba s příslušným oprávněním, nemohlo v posuzované věci dojít k doručení prvostupňového rozhodnutí přihlášením pověřené osoby, protože ta k tomu nedisponovala nezbytným oprávněním. Závěr žalovaného o počátku běhu odvolací lhůty je proto chybný.
26. Chybný postup žalovaného při posouzení řádnosti odvolání je přitom přímým důsledkem nesplnění výše vyložené povinnosti povinného subjektu označit datovou zprávu příznakem „do vlastních rukou“. Krajský soud na podporu svých tvrzení odkazuje na závěry Krajského soudu v Ústí nad Labem vyslovené v rozsudku ze dne 21. 4. 2020, č. j. 15 A 132/2019 - 38, který rozhodoval ve skutkově takřka totožné věci.
27. Skutečnost, že žalovaný nemá dle svých slov jak ověřit, zda žalobce má pověřenou osobu ve smyslu zákona o elektronických úkonech, nemůže být jakkoliv přičtena k tíži žalobce. Za doručování písemností je odpovědný správní orgán, který je povinen doručovat bez vad. Nepochybně nelze požadovat po žalobci, aby jakkoliv informoval správní orgán o dalších pověřených osobách, které mají přístup do jeho datové schránky. Je povinností správního orgánu předně správně vyznačit příznak doručení do vlastních rukou adresáta, a pokud se tak nestane, přinejmenším ověřit, kdo se skutečně do datové schránky přihlásil (zda oprávněná či pověřená osoba). Tato skutečnost je přitom uvedena přímo na doručence datové zprávy. Takový postup však nebude nezbytné provést v případě, že správní orgán správně vyznačí příznak doručení do vlastních rukou, protože osobě bez patřičných oprávnění se taková zpráva ani nezobrazí a nemůže tedy ani nastat situace jako v projednávané věci.
28. Lze tedy uzavřít, že krajský soud shledal žalobní námitky důvodnými, protože doručování prvostupňového rozhodnutí trpělo vadami, které žalovaný nezohlednil, nepřihlédl k nim při posuzování včasnosti podaného odvolání, a z toho důvodu nesprávně vyhodnotil podané odvolání jako opožděné. Napadené rozhodnutí z těchto důvodů soud zrušil. Bude nyní na žalovaném, aby ověřil tvrzení žalobce o datu, kdy se s doručovaným rozhodnutím skutečně seznámil, nebo aby postupoval způsobem stanoveným v § 17 odst. 4 zákona o elektronických úkonech a posoudil tak odvolání podané dne 25. 1. 2021 jako včasné.

29. K části žaloby, která vyjadřuje nesouhlas se zveřejňováním generálií na webu Nejvyššího správního soudu a která je určena spíše Nejvyššímu správnímu soudu, je třeba konstatovat, že požadavky právního zástupce žalobce byly již vypořádány v jiných soudních rozhodnutích, na něž krajský soud pro stručnost odkazuje – např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2012, č. j. 9 Ans 5/2012 – 29, nebo usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2017, č. j. Nao 118/2017 – 145.

V. Závěr a náklady řízení

30. Krajský soud z výše uvedených důvodů zrušil napadené rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je správní orgán v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 1, 4 a 5 s. ř. s.).
31. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci úspěšný, krajský soud mu proto přiznal náhradu nákladů řízení. Žalobce má právo na náhradu zaplaceného soudního poplatku za žalobu proti rozhodnutí správního orgánu ve výši 3 000 Kč. Žalobce byl zastoupen advokátem, náleží mu proto také náhrada nákladů právní služby poskytnuté jeho zástupcem za dva úkony po 3 100 Kč (převzetí a příprava zastoupení, sepsání žaloby), včetně paušální náhrady hotových výdajů po 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d) a § 13 odst. 4 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)] – celkem 8 228 Kč včetně DPH (zástupce žalobce je plátcem DPH). Soud naopak nepřiznal náhradu nákladů právní služby za úkon spočívající v sepsu repliky, protože ta obsahuje námítky, které žalobce mohl uplatnit již v žalobě. Žalovaný je tedy povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 11 228 Kč, a to do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku do rukou jeho zástupce.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 9. března 2022

JUDr. Magdalena Ježková v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení: R. V.